

Waar is de architect gebleven?

De laatste tijd heb ik niet alleen te maken met 'digitale' architecten, maar werk ik ook nauw samen met architecten uit de bouwwereld. Mijn vrouw en ik zijn namelijk bezig met een nieuw huis dat wij 'onder architectuur' laten bouwen. Nu wil het geval dat onze toekomstige buurman ook een nieuw huis laat neerzetten, en dat geeft verbroedering. Regelmatig bezoeken we elkaars bouwplaatsen. Laatst kwam hij enigszins ontdaan naar mij toe: "Erik, kom eens mee – ik wil je iets laten zien". Samen liepen we naar zijn garage in aanbouw. Hij wees op de sponning van de garagedeur die zonder tussenruimte aansloot op de zijgevel. Het was direct duidelijk dat het in deze garage moeilijk zou worden uit de auto te komen met slechts een handbreedte ruimte tussen de auto en de muur.

Mijn eerste vraag was: "wat zegt de architect daarvan?" De verantwoordelijke architect bleek echter allang uit beeld verdwenen. Hij had de tekeningen ingeleverd bij de aannemer en klaarblijkelijk was daarmee zijn klus geklaard. Helaas had de aannemer de beginnersfout van de architect ook niet opgemerkt. De enige oplossing was om de muur een metertje naar buiten te zetten. Mijn gekwelde buurman zou bij de gemeente toestemming gaan vragen voor de wijziging van het bouwplan.

Ik wenste hem sterkte en liep terug naar ons eigen huis in wording, en prees mezelf gelukkig met de expliciete afspraken die wij met onze architect hebben gemaakt. Gedurende de totale looptijd organiseert onze architect elke twee weken een vergadering met de hoofdaannemer en alle betrokkenen. Niet op kantoor, maar in de bouwkeet. Wij krijgen daarvan een verslag met alle openstaande zaken, wijzigingen, acties en besluiten, inclusief een bijgewerkte planning. Afgezien van de gemoedrust die het geeft, heeft deze intensieve bemoeienis van de architect zich nu al terugverdiend.

Ook in mijn eigen vakgebied zitten ontwikkelaars regelmatig op de blaren van architecturale beslissingen die achteraf ongelukkig uitpakken. Zeker bij complexe en innovatieve systemen zijn tekortkomingen in de ontwerpfase nauwelijks te voorkomen. Daarom spelen kwaliteitseisen zoals aanpasbaarheid en uitbreidbaarheid vaak een doorslaggevende rol in het succes van een architectuur. Daarnaast is het van groot belang dat de architect volop betrokken blijft bij de realisatie van producten. De kans op ondermijning van de architectuur door onvermijdelijke aanpassingen wordt daarmee een stuk kleiner. Maar niet alleen voor het bewaken van de integriteit van de architectuur is de aanwezigheid van de architect tijdens de bouwfase dringend gewenst. Alleen door zelf actief betrokken te zijn bij het uitrollen van de architectuur, krijgt de architect uiterst nuttige feedback. Voortijdige overplaatsing van een architect naar een volgend project is niet alleen het recept voor kostbare fouten tijdens ontwikkeling, maar ontnemt de architect de kans zelf te ervaren hoe bepaalde architectuurkeuzes in de praktijk uitpakken. Ten slotte moet het voor afnemers van de architectuur mogelijk zijn om de architect te consulteren of aan te spreken op onjuiste keuzes.

Enige tijd geleden begeleidde ik een ontwikkelteam bij de omzetting van een bestaand software systeem naar een nieuw platform. Dit ging moeizaam, niet in de laatste plaats vanwege het ontbreken van adequate informatie omtrent de platform architectuur. Ik ging op zoek naar de verantwoordelijke architect, met het verzoek om gerichte ondersteuning van het ontwikkelteam. Tot mijn verbazing kreeg ik te horen dat het betreffende softwareplatform allang klaar was, en hij alweer aan de opvolger ervan werkte. Mij dunkt dat een platform architectuur pas 'klaar' is als systemen op basis van dat platform zonder veel kleerscheuren ontwikkeld kunnen worden, en staan te draaien bij tevreden klanten. Eerder niet.

Laatst kwam ik mijn toekomstige buurman weer tegen. Helaas had hij nul op rekest gekregen van de gemeente. Hij mocht de garagemuur onder geen beding verplaatsen. Tja, wat nu? Hij had bedacht dat als hij straks z'n auto schuin in de garage zou parkeren, hij met wat gewurm toch kon in- en uitstappen. En anders moest de wagen maar buiten blijven staan.

Ook in het software domein maken we maar al te vaak mee dat ontwikkelaars en gebruikers zich noodgedwongen moeten aanpassen aan de architectuur van een systeem, in plaats van andersom. Zou de mate van betrokkenheid van de architect bij het bouwen en in gebruik stellen van producten op basis van zijn of haar architectuur daar iets mee te maken hebben?

Erik Philippus
13 september 2008

Erik.Philippus@improvement-services.nl